

**EUROOPAN UNIONIN
NEUVOSTO**

**Bryssel, 19. marraskuuta 2009 (25.11)
(OR. en)**

**Toimielinten välinen asia:
2009/0050 (CNS)**

15996/09

LIMITE

**DROIPEN 155
MIGR 106**

ILMOITUS

Lähettiläjä:	Puheenjohtajavaltio
Vastaanottaja:	Pysyvien edustajien komitea / neuvosto
Ed. asiak. nro:	15011/09 DROIPEN 144 MIGR 103
Asia:	Ehdotus neuvoston puitepäätökseksi ihmiskaupan ehkäisemisestä ja torjumisesta, uhrien suojelusta ja puitepäätöksen 2002/629/YOS kumoamisesta – YOS-neuvostossa 30. marraskuuta ja 1. joulukuuta 2009 käytävän periaatekeskustelun valmisteleminen

I JOHDANTO

Komissio esitti 26. maaliskuuta 2009 ehdotuksen neuvoston puitepäätökseksi ihmiskaupan ehkäisemisestä ja torjumisesta, uhrien suojelusta ja puitepäätöksen 2002/629/YOS kumoamisesta.

Neuvosto pani 23. lokakuuta 2009 pidetyssä YOS-neuvostossa merkille asian käsittelyn tilanteen ja ratkaisi useimmat ehdotusta koskeneista avoimiksi jääneistä kysymyksistä, joten tekstistä ja sen johdanto-osan kappaleista päästiin hyvin lähelle yhteisymmärrystä.

Ennen lokakuun neuvoston istuntoa pysyvien edustajien komitea tarkasteli ehdotuksen tekstiluonnosta kahdesti, 14. ja 21. lokakuuta 2009.

DK, DE, IE, FR, SI, NL ja SE ovat tehneet ehdotukseen parlamentaarisen tarkasteluvarauksen. Lisäksi yhdellä valtuuskunnalla on varauksia 1 artiklan 3 kohtaan ja 3 artiklan 2 kohdan c alakohtaan.

II PYSYVIEN EDUSTAJIEN KOMITEAN RATKAISTAVIKSI SIIRRETYT

KYSYMYKSET

Edellä olevan pohjalta pysyvien edustajien komiteaa pyydetään

- edellyttäen, että 1 artiklan 3 kohtaa ja 3 artiklan 2 kohdan c alakohtaa koskevat varaumat poistetaan, **hyväksymään** liitteessä oleva **teksti**, joka ilmentää neuvoston yhteisiä näkemyksiä asiasta tällä hetkellä, ja pitäen selvänä, että asiaa on tarkasteltava uudelleen Lissabon sopimuksen valossa ja
- **toimittamaan** ehdotuksen teksti 30. marraskuuta ja 1. joulukuuta 2009 kokoontuvalle YOS-neuvostolle periaatekeskustelua varten.
- Periaatekeskustelussa olisi puheenjohtajavaltion mielestä keskityttävä siihen, miten unioni voisi edetä ihmiskaupan torjunnassa asiakirjassa 11450/5/09 REV 5 CRIMORG 103 JAIEX 49 RELEX 618 JAI 432 olevan toiminta-asiakirjan pohjalta.

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionista tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 29 artiklan, 31 artiklan 1 kohdan e alakohdan

ja 34 artiklan 2 kohdan b alakohdan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon¹,

sekä katsoo seuraavaa:

(1) Ihmiskauppa on vakava rikos, joka tehdään usein osana järjestäytynyttä rikollistoimintaa, ja räikeä ihmisoikeuksien loukkaus.

(2) Euroopan unioni on sitoutunut ehkäisemään ja torjumaan ihmiskauppaa sekä suojelemaan sen kohteeksi joutuvien henkilöiden oikeuksia. Tässä tarkoituksessa tehtiin 19 päivänä heinäkuuta 2002 neuvoston puitepäätos 2002/629/YOS ihmiskaupan torjunnasta². Lisäksi on laadittu EU:n suunnitelma parhaista käytännöistä, vaatimuksista ja menettelyistä ihmiskaupan estämiseksi ja torjumiseksi (2005/C 311/01)³.

(3) Tässä puitepääöksessä ihmiskaupan torjuntaan sovelletaan yhtenäistä ja kokonaisvaltaista lähestymistapaa. Puitepääötksen keskeisiä tavoitteita ovat ihmiskaupan ehkäisyn, syytteesenpanon sekä uhrin oikeuksien suojelun tehostaminen. Lapset ovat haavoittuvampia ja siksi suuremmassa vaarassa joutua ihmiskaupan uhreiksi. Kaikkia tämän puitepääötksen säännöksiä olisi sovellettava lapsen parasta etua ajatellen vuonna 1989 tehdyn Yhdistyneiden kansakuntien lapsen oikeuksien yleissopimuksen⁴ mukaisesti.

¹ EUVL C , , s. .

² EYVL L 203, 1.8.2002, s. 1.

³ EUVL C 311, 9.12.2005, s. 1.

⁴ Yhdistyneiden kansakuntien yleissopimus lapsen oikeuksista, joka tehtiin ja avattiin allekirjoittamista, ratifiointia ja liittymistä varten 20 päivänä marraskuuta 1989 annettulla YK:n yleiskokouksen päätöslauselmalla 44/25.

(4) Vuonna 2000 tehty kansainvälisen järjestäytyneen rikollisuuden vastaisen Yhdistyneiden kansakuntien yleissopimuksen lisäpöytäkirja ihmiskaupan, erityisesti naisten ja lasten kaupan ehkäisemisestä, torjumisesta ja rankaisemisesta¹ ja vuonna 2005 tehty Euroopan neuvoston yleissopimus ihmiskaupan vastaisesta toiminnasta² ovat ratkaisevalla tavalla edistäneet ihmiskaupan vastaisen kansainvälisen yhteistyön parantamista.

(5) Ihmiskaupan ilmiön viimeaikaiseen kehitykseen vastaamiseksi tässä puitepäätöksessä omaksutaan laajempi käsitys kuin puitepäätöksessä 2002/629/YOS siitä, mitä olisi pidettävä ihmiskauppana, joten se sisältää hyväksikäytön uusia muotoja.

Tämän puitepäätöksen yhteydessä pakottaminen kerjäämiseen olisi katsottava pakkotyön tai pakollisen palvelun muodoksi, 29 päivänä kesäkuuta 1930 tehdyn pakollista työtä koskevan ILO:n sopimuksen n:o 29 määritelmän mukaisesti. Sen vuoksi kerjäämisen hyväksikäyttö kuuluu ihmiskaupan määritelmän soveltamisalaan vain silloin, kun kaikki pakkotyön tai pakollisen palvelun osatekijät esiintyvät sen yhteydessä. Asiaankuuluvan oikeuskäytännön mukaan tällaisen palvelun suorittamista koskevan mahdollisen suostumuksen pätevyys olisi arvioitava tapauskohtaisesti. Kuitenkin kun kyseessä on lapsi, mahdollista suostumusta ei tulisi koskaan pitää pätevänä.

Termi 'rikollisen toiminnan hyväksikäyttö' olisi katsottava henkilön hyväksikäytöksi muun muassa taskuvarkauksissa, myymälävarkauksissa ja muissa sellaisissa samantapaisissa toimissa, joista määrätään seuraamuksia ja joista saadaan taloudellista hyötyä.

Määritelmä kattaa myös ihmiskaupan elinten poistamistarkoituksessa, joka voi olla yhteydessä elinkauppaan ja joka loukkaa vakavasti ihmisarvoa ja ruumiillista koskemattomuutta.

¹ Palermossa vuonna 2000 tehty kansainvälisen järjestäytyneen rikollisuuden vastaisen Yhdistyneiden kansakuntien yleissopimuksen lisäpöytäkirja ihmiskaupan, erityisesti naisten ja lasten kaupan ehkäisemisestä, torjumisesta ja rankaisemisesta.

² Euroopan neuvoston yleissopimus ihmiskaupan vastaisesta toiminnasta, Varsova 16.5.2005, Euroopan neuvoston sopimussarja nro 197.

(6) Tässä puitepäätöksessä esitetyt seuraamusten tasot vastaavat jäsenvaltioiden kasvavaa huolta ihmiskaupan kehittymisestä ilmiönä. Rikoksen vakavuus huomioon ottaen seuraamusten olisi sen vuoksi oltava tehokkaita, varoittavia ja oikeasuhteisia. Kun tässä puitepäätöksessä viitataan luovuttamiseen, viittaus olisi tulkittava eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä ja jäsenvaltioiden välisistä luovuttamismenettelyistä 13 päivänä kesäkuuta 2002 tehdyn neuvoston puitepäätöksen 2002/584/YOS mukaisesti. Rikoksen ollessa erityisen vakava, esimerkiksi jos uhri on joutunut hengenvaaraan tai jos rikokseen on liittynyt vakavaa väkivaltaa tai sen kohteena on ollut erityisen haavoittuva uhri, kuten lapsi, seuraamusten olisi vastaavasti oltava ankarampia.

(7) Ihmiskaupan uhreja olisi asiaankuuluvien jäsenvaltioiden oikeusjärjestelmien perusperiaatteiden mukaisesti suojeltava niin, ettei heitä syytetä eikä rangaista rikollisesta toiminnasta, kuten väärennettyjen asiakirjojen käytöstä tai prostituutioon tai maahanmuuttoon liittyvässä lainsäädännössä tarkoitetuista rikoksista, jotka heidät on pakotettu tekemään suorana seurauksena joutumisesta ihmiskaupan kohteeksi. Tällaisen suojelun tarkoituksena on turvata uhrien ihmisoikeudet, välttää joutumista uudelleen uhriksi ja rohkaista uhreja toimimaan todistajina rikosoikeudenkäynneissä rikoksiin syyllistyneitä henkilöitä vastaan. Suojelu ei estä syyttämistä tai rankaisemista rikoksista, jotka henkilö on tehnyt tai joiden tekemiseen hän on osallistunut tahallaan.

(8) Ihmiskaupparikosten onnistuneen tutkinnan ja syytteenpanon varmistamiseksi näiden rikosten tutkinnasta ja syytteenpanosta vastaavien käyttöön olisi annettava järjestäytyneen rikollisuuden tai muiden vakavien rikosten tutkinnassa käytettävät keinot, joihin voivat kuulua telekuuntelu tai -valvonta, peitetoimina suoritettava tarkkailu, mukaan luettuna sähköinen seuranta, pankkitilien valvonta tai muut rahoitusta koskevat tutkinnat.

(9) Direktiivillä 2004/81/EY¹ säädetään oleskeluluvan myöntämisestä kolmansien maiden kansalaisille, jotka ovat ihmiskaupan uhreja, ja direktiivillä 2004/38/EY² säännellään Euroopan unionin kansalaisten ja heidän perheenjäsentensä oikeutta liikkua ja oleskella vapaasti jäsenvaltioiden alueella, mukaan lukien suoja karkottamista vastaan, ja tällä puitepäätöksellä otetaan käyttöön ihmiskaupan uhreille tarkoitettuja erityisiä suojelutoimia. Tämän vuoksi tässä

¹ EUVL L 261, 6.8.2004, s. 19.

² EUVL L 158, 30.4.2004, s. 77.

puitepääatöksessä ei käsitellä heidän jäsenvaltioiden alueella oleskelunsa edellytyksiä eikä mitään muuta yhteisön toimivaltaan kuuluvaa asiaa.

(10) Ihmiskaupan uhrien on voitava tosiasiallisesti käyttää oikeuksiaan. Sen vuoksi uhrien olisi saatava apua ja tukea ennen oikeudenkäyntiä, sen aikana ja tarkoituksenmukaisen ajan sen jälkeen. Annettuun apuun ja tukeen olisi kuuluttava vähintään minimimäärä toimenpiteitä, jotka ovat tarpeen uhrien auttamiseksi toipumaan ja pääsemään pois ihmiskauppaan syyllistyneiden vaikutuspiiristä. Tällaisten toimenpiteiden käytännön toteutuksessa olisi kansallisten menettelyjen mukaisesti tehdyn henkilökohtaisen arvion pohjalta otettava huomioon asianomaisen henkilön olosuhteet ja tarpeet.

Henkilölle olisi tarjottava apua ja tukea heti, kun on perusteltua aihetta olettaa, että hän on saattanut joutua ihmiskaupan kohteeksi, ja riippumatta hänen halukkuudestaan toimia todistajana.

Apua olisi annettava ehdoilla, kunnes toimivaltaiset viranomaiset ovat tehneet lopullisen päätöksen harkinta-ajasta ja oleskeluluvasta tai muulla tavoin todenneet, että henkilö on ihmiskaupan uhri. Jos tunnistamisprosessin päätyttyä tai harkinta-ajan umpeuduttua katsotaan, ettei henkilölle voida myöntää oleskelulupaa tai ettei hänellä muutoin ole laillista asuinpaikkaa maassa, asianomaisen jäsenvaltion ei tarvitse jatkaa avun ja tuen antamista henkilölle tämän puitepääatöksen nojalla.

Olosuhteiden niin vaatiessa, esimerkiksi jos rikoksen vakavien fyysisten tai psyykkisten seurauksien vuoksi annetaan lääkinnällistä hoitoa tai jos uhrin turvallisuus on vaarassa hänen oikeudenkäynnissä antamiensa lausuntojen johdosta, avun ja tuen antamista olisi jatkettava asianmukaisen ajan oikeudenkäynnin jälkeen.

(11) Uhrin asemasta rikosoikeudenkäyntimenettelyissä 15 päivänä maaliskuuta 2001 tehdyssä neuvoston puitepääatöksessä (2001/220/YOS) säädetään uhrin oikeuksista rikosoikeudenkäynnissä, myös oikeudesta suojeluun ja korvauksiin.

Lisäksi ihmiskaupan uhrien olisi saatava lakineuvontaa ja oikeudellinen edustaja, myös korvausten hakemista varten. Lakineuvonnan tarkoituksena on antaa uhreille mahdollisuus saada tietoja ja neuvontaa heidän käytettävissään olevista eri mahdollisuuksista. Lakineuvonnan ja oikeudellisen edustuksen olisi oltava maksuttomia ainakin silloin, kun uhrilla ei ole riittäviä taloudellisia varoja, jäsenvaltioiden sisäisten menettelyjen mukaisesti. Koska erityisesti lapsiuhreilla ei todennäköisesti ole tällaisia varoja, lakineuvonnan ja oikeudellisen edustuksen olisi käytännössä oltava heille maksuttomia. Lisäksi kansallisten menettelyjen mukaisesti tehdyn yksilöllisen riskinarvioinnin perusteella uhreja olisi suojeltava kostolta, pelottelulta ja vaaralta joutua uudelleen ihmiskaupan uhriksi.

(12) Ihmiskaupan uhreja, jotka kärsivät ihmiskauppaan yleisesti liittyvän hyväksikäytön ja halventavan kohtelun, kuten seksuaalisen riiston, raiskauksen, orjuuden kaltaisten käytäntöjen tai elinten poistamisen, seurauksista, olisi suojeltava lisäkäsityksiltä ja uusilta traumaailta rikosoikeudenkäynnin aikana. Tämän vuoksi ihmiskaupan uhrien olisi saatava kunkin uhrin yksilöllisten tarpeiden arviointiin perustuvaa asianmukaista kohtelua rikosten tutkinnan ja oikeudenkäynnin aikana. Yksilöllisessä tarvearvioinnissa olisi otettava huomioon sellaiset tekijät kuin ikä, raskaus, terveydentila, vammaisuus tai muut henkilökohtaiset olosuhteet sekä sen rikollisen toiminnan fyysiset ja psyykkiset seuraukset, jonka kohteeksi uhri on joutunut. Kohtelun soveltamisesta ja sen toteuttamisesta päätetään tapauskohtaisesti kansallisessa lainsäädännössä määriteltujen perusteiden sekä oikeudellista harkintavaltaa, käytäntöä ja ohjausta koskevien sääntöjen mukaisesti.

(13) Kunkin jäsenvaltion olisi varmistettava, että kaikille ihmiskaupan uhreille tarkoitettujen toimenpiteiden lisäksi on käytössä erityisiä avustus-, tuki- ja suojelutoimia lapsiuhreja varten. Tällaiset toimet olisi toteutettava lapsen parasta etua ajatellen ja YK:n lapsen oikeuksien yleissopimuksen mukaisesti.

Jos ihmiskaupan kohteeksi joutuneen henkilön iästä ei ole varmuutta ja jos on syytä epäillä, että hän on alle 18-vuotias, kyseinen henkilö olisi katsottava lapseksi ja hänen olisi saatava välittömästi apua, tukea ja suojelua.

Lapsiuhreille tarkoitetuilla avustus- ja tukitoimilla olisi pyrittävä uhrien fyysiseen ja psykososiaaliseen toipumiseen ja pysyvään ratkaisuun kulloisellekin henkilölle.

Koska ihmiskaupan uhreiksi joutuneet lapset ovat erityisen haavoittuvia, olisi oltava käytettävissä lisäsuojelutoimia lapsen suojelemiseksi rikosten tutkintaan ja oikeudenkäyntiin kuuluvien kuulustelujen aikana.

(14) Kunkin jäsenvaltion olisi määritettävä ihmiskaupan ehkäisemiseen tähtääviä toimintalinjoja ja/tai vahvistettava niitä, mukaan lukien toimenpiteet, joilla vähennetään kaikenlaista hyväksikäyttöä edistävää kysyntää tutkimuksen, tiedon, valistuksen ja koulutuksen avulla. Tämän tyyppisissä aloitteissa jäsenvaltioiden olisi sovellettava sukupuolierot huomioon ottavaa ja lapsen oikeuksiin perustuvaa lähestymistapaa.

(15) Maassa laittomasti oleskelevien kolmansien maiden kansalaisten työnantajiin kohdistettavia seuraamuksia koskevista vähimmäisvaatimuksista 18 päivänä kesäkuuta 2009 annetussa direktiivissä 2009/52/EY¹ säädetään seuraamuksista maassa laittomasti oleskelevien kolmansien maiden kansalaisten työnantajille, jotka käyttävät ihmiskaupan uhriksi tietämänsä henkilön työvoimaa tai palveluja ilman, että työnantajaa itseään olisi syytetty tai tuomittu ihmiskaupasta. Tämän lisäksi jäsenvaltioiden olisi otettava huomioon mahdollisuus määrätä seuraamuksia henkilölle, joka käyttää ihmiskaupan uhriksi tietämänsä henkilön tarjoamia palveluja. Tämä lisäkriminalisointi voisi kattaa maassa laillisesti oleskelevien kolmansien maiden kansalaisten ja Euroopan unionin kansalaisten työnantajat sekä ihmiskaupan kohteeksi joutuneen henkilön tarjoamien seksipalvelujen ostajat heidän kansalaisuuteensa katsomatta.

(16) Jäsenvaltioiden olisi perustettava kansallisia seurantajärjestelmiä, esimerkiksi nimettävä kansallisia raportoijia tai luotava vastaavia järjestelmiä, sisäisten järjestelyjensä perusteella asianmukaiseksi katsomallaan tavalla ja ottaen huomioon järjestelmien määrätyt tehtävät sisältävän vähimmäisrakenteen tarpeen, arvioimaan ihmiskaupan suuntauksia, mittaamaan ihmiskaupan vastaisten toimien tuloksia sekä raportoimaan säännöllisesti asiaankuuluville kansallisille viranomaisille.

¹ EUVL L 126, 30.6.2009, s. 24.

(17) Koska jäsenvaltiot yksin eivät voi riittävällä tavalla saavuttaa tämän puitepäätöksen tavoitetta eli torjua ihmiskauppaa, vaan tavoite voidaan toimien laajuuden ja vaikutusten vuoksi saavuttaa paremmin Euroopan unionin tasolla, unioni voi toteuttaa toimenpiteitä Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 2 artiklassa tarkoitetun ja Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 5 artiklassa vahvistetun toissijaisuusperiaatteen mukaisesti. Viimeksi mainitussa artiklassa vahvistetun suhteellisuusperiaatteen mukaisesti tässä puitepäätöksessä ei ylitetä sitä, mikä on tavoitteen saavuttamiseksi tarpeen.

(18) Tässä puitepäätöksessä kunnioitetaan perusoikeuksia ja noudatetaan Euroopan unionin perusoikeuskirjassa tunnustettuja periaatteita ja niistä erityisesti seuraavia: ihmisarvo, orjuuden, pakkotyön ja ihmiskaupan kielto, kidutuksen sekä epäinhimillisen tai halventavan rangaistuksen ja kohtelun kielto, lapsen oikeudet, oikeus vapauteen ja turvallisuuteen, sananvapaus ja tiedonvälityksen vapaus, henkilötietojen suoja, oikeus tehokkaisiin oikeussuojakeinoihin ja oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin, laillisuusperiaate ja rikoksista määrättävien rangaistusten oikeasuhteisuuden periaate. Erityisesti tällä puitepäätöksellä pyritään varmistamaan näiden oikeuksien ja periaatteiden täysimääräinen kunnioittaminen,

ON TEHNYT TÄMÄN PUITEPÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Ihmiskauppaan liittyvät rikokset

1. Kunkin jäsenvaltion on toteutettava tarvittavat toimenpiteet varmistaakseen, että seuraavista tahallisista teoista rangaistaan:

hyväksikäyttötarkoituksessa tapahtuva henkilöiden rekrytointi, kuljetus, siirto, kätkeminen tai vastaanottaminen, mukaan luettuna kyseisen henkilön hallinnan vaihto tai siirto, voimankäytöllä uhkaamisen tai voimankäytön tai muun pakottamisen, sieppauksen, petoksen, erehdyttämisen, vallan väärinkäytön tai haavoittuvan aseman hyödyntämisen avulla, taikka toista henkilöä määräysvallassaan pitävän henkilön suostumuksen saamiseksi annetun tai vastaanotetun maksun tai etuuden avulla.

2. Henkilön katsotaan olevan haavoittuvassa asemassa, kun hänellä ei ole muuta todellista tai hyväksyttävää vaihtoehtoa kuin alistua hyväksikäyttöön.
3. Hyväksikäytöksi katsotaan vähintään toisen hyväksikäyttö prostituutiossa tai muut seksuaalisen riiston muodot, pakkotyö tai pakollinen palvelu, mukaan luettuna kerjääminen¹, orjuus tai muu orjuuden kaltainen käytäntö, orjuuden kaltaiset olot, rikollisen toiminnan hyväksikäyttö² tai elinten poistaminen³.
4. Ihmiskaupan uhrin suostumuksella aiottuun tai tapahtuneeseen hyväksikäyttöön ei ole merkitystä, jos sen saamiseksi on käytetty jotakin 1 kohdassa mainittua keinoa.
5. Kun 1 kohdassa mainittu teko koskee lasta, se katsotaan rangaistavaksi ihmiskaupaksi, vaikka mitään 1 kohdassa mainittua keinoa ei olisi käytetty.
6. Tässä puitepääatöksessä tarkoitetaan 'lapsella' alle 18-vuotiasta henkilöä.

2 artikla

Yllyttäminen, avunanto ja yritys

Kunkin jäsenvaltion on toteutettava tarvittavat toimenpiteet varmistaakseen, että 1 artiklassa tarkoitettuihin rikoksiin liittyvä yllyttäminen, avunanto ja teon yritys on säädetty rangaistaviksi teoiksi.

¹ DE: asiavarauma.

² DE: asiavarauma.

³ DE: asiavarauma.

3 artikla¹

Seuraamukset

1. Kunkin jäsenvaltion on toteutettava tarvittavat toimenpiteet varmistaakseen, että 1 artiklassa tarkoitetuista rikoksista määrätään seuraamuksia, joiden enimmäiskesto on vähintään viidestä kymmeneen vuotta vankeutta.
2. Kunkin jäsenvaltion on toteutettava tarvittavat toimenpiteet varmistaakseen, että 1 artiklassa tarkoitetuista rikoksista voidaan määrätä seuraamuksia, joiden enimmäiskesto on vähintään kymmenen vuotta vankeutta, jos tekoon liittyy jokin seuraavista seikoista:
 - a) rikoksella on tahallisesti tai törkeällä tuottamuksella vaarannettu uhrin henki;
 - b) rikoksen teossa on käytetty törkeätä väkivaltaa tai rikoksesta on aiheutunut uhrille erityisen vakavaa vahinkoa;
 - c) rikoksen kohteena on ollut erityisen haavoittuvassa asemassa oleva henkilö, mikä tämän puitepäättöksen yhteydessä kattaa ainakin kaikki lapsiuhrit²;
 - d) rikos on tehty osana puitepäättöksessä 2008/841/YOS tarkoitettun rikollisjärjestön toimintaa³.
3. Kunkin jäsenvaltion on toteutettava tarvittavat toimenpiteet varmistaakseen, että 2 artiklassa tarkoitetuista rikoksista voidaan määrätä tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia rikosoikeudellisia seuraamuksia, joihin voi liittyä rikoksentekijän luovuttaminen.
4. Kunkin jäsenvaltion on toteutettava tarvittavat toimenpiteet varmistaakseen, että jos rikoksen on tehnyt virkamies virkatehtäviä hoitaessaan, tätä pidetään raskauttavana asianhaarana.

¹ Komissio ilmaisi yleisvarauman tämän artiklan uudelleen laatimiseen ja korosti, että rangaistuksia olisi lähennettävä entisestään ja tiukennettava.

² DE: asiavarauma 2 kohdan c alakohtaan. Komissio: asiavarauma rajoitukseen, jolla raskauttavia asianhaaroja koskeva velvoite rajataan vain lapsiin.

³ EUVL L 300, 11.11.2008, s. 42.

4 artikla

Oikeushenkilöiden vastuu

1. Kunkin jäsenvaltion on toteutettava tarvittavat toimenpiteet varmistaakseen, että oikeushenkilö voidaan saattaa vastuuseen 1 ja 2 artiklassa tarkoitetusta rikoksesta, jonka on oikeushenkilön hyväksi tehnyt joko yksin tai oikeushenkilön elimen jäsenenä toimien henkilö, jolla on oikeushenkilössä johtava asema seuraavin perustein:
 - a) oikeus edustaa oikeushenkilöä;
 - b) valtuus tehdä päätöksiä oikeushenkilön puolesta; tai
 - c) valtuus harjoittaa valvontaa oikeushenkilössä.
2. Jäsenvaltioiden on myös varmistettava, että oikeushenkilö voidaan saattaa vastuuseen, jos 1 kohdassa tarkoitetun henkilön harjoittaman ohjauksen tai valvonnan puutteellisuus on mahdollistanut sen, että oikeushenkilön alainen henkilö on tehnyt oikeushenkilön hyväksi 1 ja 2 artiklassa tarkoitetun rikoksen.
3. Se, mitä 1 ja 2 kohdassa säädetään oikeushenkilön vastuusta, ei estä rikosoikeudenkäyntiä sellaisia luonnollisia henkilöitä vastaan, jotka ovat tekijöinä, yllyttäjinä tai avunantajina 1 ja 2 artiklassa tarkoitetuissa teoissa.
4. Tässä puitepäätyksessä 'oikeushenkilöllä' tarkoitetaan mitä tahansa yhteisöä, jolla on sovellettavan lain mukaan oikeushenkilön asema, lukuun ottamatta valtioita tai julkisia elimiä niiden käyttäessä julkiseen valtaan liittyviä oikeuksiaan sekä julkisoikeudellisia kansainvälisiä järjestöjä.

5 artikla

Oikeushenkilöille määrättävät seuraamukset

Kunkin jäsenvaltion on toteutettava tarvittavat toimenpiteet varmistaakseen, että 4 artiklan 1 ja 2 kohdan mukaisesti vastuussa olevalle oikeushenkilölle voidaan määrätä tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia seuraamuksia, joihin kuuluu rikosoikeudellisia tai muita sakkoja ja joihin voi kuulua muita seuraamuksia, kuten

- a) oikeuden menettäminen julkisista varoista myönnettäviin etuisuuksiin tai tukiin;
- b) väliaikainen tai pysyvä kielto harjoittaa liiketoimintaa;
- c) tuomioistuimen valvontaan asettaminen;
- d) tuomioistuimen määräys purkaa oikeushenkilö;
- e) rikoksen tekemiseen käytettyjen tilojen sulkeminen väliaikaisesti tai pysyvästi.

6 artikla

Uhrin jättäminen syyttämättä tai uhriin kohdistuvien seuraamusten soveltamatta jättäminen

Kunkin jäsenvaltion on oikeusjärjestelmänsä peruseriaatteita noudattaen otettava käyttöön mahdollisuus jättää syyttämättä ihmiskaupan uhreja tai määräämättä heille seuraamuksia heidän osallistumisestaan rikolliseen toimintaan, joka heidät on pakotettu suorittamaan, kun tämä osallistuminen johtuu 1 artiklassa tarkoitettujen toimien kohteeksi johtumisesta.

7 artikla

Tutkinta ja syytteeseenpano

1. Kunkin jäsenvaltion on varmistettava, että 1 ja 2 artiklassa tarkoitettujen rikosten tutkinta tai syytteeseenpano ei edellytä uhrin tekemää ilmoitusta tai syytettä ja että rikosoikeudenkäyntiä voidaan jatkaa, vaikka uhri olisi perunut antamansa lausunnon.
2. Kunkin jäsenvaltion on teon vakavuuden tai luonteen sitä edellyttäessä toteutettava tarvittavat toimenpiteet mahdollistaakseen syytteeseenpanon 1 ja 2 artiklassa tarkoitetuista rikoksista riittävän pitkään sen jälkeen, kun uhri on tullut täysi-ikäiseksi.
3. Kunkin jäsenvaltion on toteutettava tarvittavat toimenpiteet varmistaakseen, että 1 ja 2 artiklassa tarkoitettuja rikoksia tutkivat tai niistä syytteeseen panevat henkilöt, yksiköt ja muut tahot saavat asianmukaisen koulutuksen.

4. Kunkin jäsenvaltion on toteutettava tarvittavat toimenpiteet varmistaakseen, että 1 ja 2 artiklassa tarkoitettuja rikoksia tutkivilla tai niistä syytteeseen panevilla henkilöillä, yksiköillä ja muilla tahoilla on käytettävissään tehokkaat tutkintavälineet, kuten järjestäytyneen rikollisuuden tai muiden vakavien rikosten tutkinnassa käytettävät keinot.

8 artikla

Lainkäyttövalta

1. Kunkin jäsenvaltion on toteutettava tarvittavat toimenpiteet ulottaakseen lainkäyttövaltansa 1 ja 2 artiklassa tarkoitettuihin rikoksiin, jos
 - a) rikos on tehty kokonaan tai osittain sen alueella, tai
 - b) rikoksentekijä on jäsenvaltion kansalainen tai hänen vakinainen asuinpaikkansa on jäsenvaltion alueella, tai
 - c) rikoksen uhri on jäsenvaltion kansalainen tai henkilö, jonka vakinainen asuinpaikka on jäsenvaltion alueella, tai
 - d) rikos on tehty kyseisen jäsenvaltion alueelle sijoittautuneen oikeushenkilön hyväksi.
2. Jäsenvaltio voi päättää olla soveltamatta tai soveltaa ainoastaan erityistapauksissa tai -olosuhteissa lainkäyttövaltaa koskevia 1 kohdan b alakohdan sääntöjä, kun kyseessä ovat rikokset, joiden tekijällä on vakinainen asuinpaikka sen alueella, ja 1 kohdan c ja d alakohdan sääntöjä, jos rikos on tehty sen alueen ulkopuolella.
3. Kunkin jäsenvaltion on toteutettava 1 kohdan b alakohdan osalta, jos se soveltaa 2 kohtaa, tarvittavat toimenpiteet varmistaakseen, että sen lainkäyttövalta 1 ja 2 artiklassa tarkoitetuista, sen alueen ulkopuolella tehdyistä rikoksista syytteeseenpanoon ei edellytä, että
 - a) kyseiset teot katsotaan rikoksiksi niiden tekopaikassa tai
 - b) että syytteen nostamiseen vaaditaan uhrin rikoksen tekopaikassa tekemä ilmoitus tai rikoksen tekopaikan valtion tekemä ilmianto.

4. Kunkin jäsenvaltion on ilmoitettava neuvoston pääsihteeristölle ja komissiolle päätöksestään soveltaa 2 kohtaa sekä mainittava tarvittaessa ne erityiset tapaukset tai olosuhteet, joissa päätöstä sovelletaan.

9 artikla

Ihmiskaupan uhrien auttaminen ja tukeminen

1. Kunkin jäsenvaltion on toteutettava tarvittavat toimet varmistaakseen, että uhrit saavat apua ja tukea ennen rikosoikeudenkäyntiä, sen aikana ja asianmukaisen ajan sen jälkeen, jotta he voivat käyttää uhrin asemasta rikosoikeudenkäyntimenettelyissä 15 päivänä maaliskuuta 2001 tehdyssä puitepäätöksessä 2001/220/YOS ja tässä puitepäätöksessä vahvistettuja oikeuksia.
2. Kunkin jäsenvaltion on toteutettava tarvittavat toimenpiteet varmistaakseen, että henkilö saa apua ja tukea heti kun toimivaltaisilla viranomaisilla on perusteltua aihetta epäillä, että hän on joutunut 1 ja 2 artiklassa tarkoitetun rikoksen kohteeksi.
3. Kunkin jäsenvaltion on toteutettava tarvittavat toimenpiteet toteuttaakseen tarkoituksenmukaisia järjestelyjä, joilla pyritään tunnistamaan uhrit varhaisessa vaiheessa ja auttamaan ja tukemaan heitä yhteistyössä alan tukijärjestöjen kanssa.
4. Tämän artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitettuihin apu- ja tukitoimiin tulee kuulua vähintäänkin sellainen elintaso, että uhrien on mahdollista tulla toimeen, esimerkiksi asianmukainen ja turvallinen majoitus ja aineellinen apu sekä uhrin tarvitsema sairaanhoito, myös psykologinen tuki, neuvonta ja tiedotus, ja tarvittaessa käännös- ja tulkkauspalvelut. Jäsenvaltioiden on huolehdittava uhreista, joilla on erityistarpeita.

**Ihmiskaupan uhrien suojele
rikostutkinnassa ja -oikeudenkäynnissä**

1. Tässä artiklassa tarkoitettujen suojelutoimien lisäksi sovelletaan puitepääöksessä 2001/220/YOS vahvistettuja oikeuksia.
2. Kunkin jäsenvaltion on varmistettava, että ihmiskaupan uhrit saavat lakineuvontaa ja asiaankuuluvan oikeusjärjestelmän mukaisen uhrin aseman mukaisesti oikeudellisen edustajan, myös korvausten hakemista varten. Lakineuvonnan ja oikeudellisen edustajan on oltava maksuttomia silloin, kun uhrilla ei ole riittäviä taloudellisia varoja.
3. Kunkin jäsenvaltion on puolustuksen oikeuksia rajoittamatta sallittava todistajana toimivan ihmiskaupan uhrin henkilöllisyyden salassapito, jos tämä on sen oikeusjärjestelmän perusperiaatteiden mukaista ja tarkoituksenmukaista¹.
4. Kunkin jäsenvaltion on varmistettava, että ihmiskaupan uhrit saavat yksilölliseen riskinarviointiin perustuvaa asianmukaista suojelua muun muassa niin, että he voivat tarvittaessa ja kansallisessa lainsäädännössä tai menettelyissä vahvistettujen perusteiden mukaisesti osallistua todistajansuojeluohjelmiin tai muihin samanlaisiin toimiin.
5. Kunkin jäsenvaltion on puolustuksen oikeuksia rajoittamatta ja toimivaltaisten viranomaisten suorittaman uhrin henkilökohtaisia olosuhteita koskevan yksilöllisen arvioinnin perusteella varmistettava, että ihmiskaupan uhrit saavat erityiskohtelun, jonka tarkoituksena on estää uhrin lisäkärsimykset välttämällä mahdollisuuksien mukaan ja kansallisessa lainsäädännössä määriteltyjen perusteiden sekä oikeudellista harkintavaltaa, käytäntöä ja ohjausta koskevien sääntöjen mukaisesti seuraavia:
 - a) kuulustelujen tarpeeton toistaminen tutkinnan, syytteenpanon ja oikeudenkäynnin aikana;

¹ Tätä puitepääöstä tehtäessä IT antaa yksipuolisen lausuman, jossa todetaan, että nimettömien todistajien käyttö on vastoin sen valtiosäännön periaatteita.

- b) uhrin ja rikoksentekijän välinen katseyhteys, myös todistamisen kuten kuulustelujen ja ristikuulustelun aikana, soveltuvia keinoja kuten asianmukaista viestintätekniikkaa käyttäen;
- c) todistaminen julkisessa oikeudenkäynnissä;
- d) tarpeettomat yksityiselämää koskevat kysymykset.

11 artikla

Ihmiskaupan lapsiuhrien apu-, tuki- ja suojelutoimia koskevat yleiset säännökset

1. Ihmiskaupan lapsiuhreille on annettava apua, tukea ja suojelua lapsen paras etu huomioon ottaen.
2. Kunkin jäsenvaltion on varmistettava, että silloin kun ihmiskaupan kohteeksi joutuneen henkilön iästä ei ole varmuutta ja on syytä epäillä, että kyseessä on lapsi, henkilö katsotaan lapseksi, jotta hän saa välittömästi apua, tukea ja suojelua 12 ja 13 artiklan mukaisesti.

12 artikla

Ihmiskaupan lapsiuhrien auttaminen ja tukeminen

1. Tässä artiklassa tarkoitettujen apu- ja tukitoimien lisäksi sovelletaan 9 artiklan säännöksiä.
2. Kunkin jäsenvaltion on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että ennen kuin käynnistetään toimia, joilla pyritään edistämään ja tukemaan ihmiskaupan lapsiuhrien fyysistä ja psykososiaalista toipumista sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä, kunkin lapsiuhrien tilanne arvioidaan erikseen ottaen asianmukaisesti huomioon lapsen näkemykset, tarpeet ja huolenaiheet.

3. Kunkin jäsenvaltion on tarpeen ja mahdollisuuksien mukaan toteutettava toimenpiteet ihmiskaupan lapsiuhrin perheen avustamiseksi ja tukemiseksi, kun perhe oleskelee jäsenvaltion alueella. Kunkin jäsenvaltion on erityisesti tarpeen ja mahdollisuuksien mukaan sovellettava asianomaiseen perheeseen neuvoston puitepäättöksen 2001/220/YOS 4 artiklaa.

13 artikla

Ihmiskaupan lapsiuhrien suojeleminen rikostutkinnassa ja -oikeudenkäynnissä

1. Tässä artiklassa tarkoitettujen suojelutoimien lisäksi sovelletaan 10 artiklan säännöksiä.
2. Kunkin jäsenvaltion on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että oikeusviranomaiset nimeävät ihmiskaupan lapsiuhrille erityisedustajan rikosten tutkinnassa ja rikosoikeudenkäynnissä asiaankuuluvan oikeusjärjestelmän mukaisen uhrien aseman mukaisesti, jos lapsen huoltajat eivät kansallisen lainsäädännön perusteella voi edustaa lasta huoltajien ja lapsiuhrin välisen eturistiriidan vuoksi tai jos lapsi on ilman huoltajaa.
3. Kunkin jäsenvaltion on puolustuksen oikeuksia rajoittamatta toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että 1 ja 2 artiklassa tarkoitettujen rikosten tutkinnassa
 - a) lapsiuhria kuulustellaan ilman aiheetonta viivytystä sen jälkeen kun tosiasiat on ilmoitettu toimivaltaisille viranomaisille;
 - b) lapsiuhria kuulustellaan tarvittaessa tähän tarkoitukseen suunnitelluissa tai muunnetuissa tiloissa;
 - c) lapsiuhria kuulustelevat tarvittaessa tarkoitusta varten koulutetut ammattihenkilöt tai lapsiuhria kuulustellaan tällaisten henkilöiden välityksellä;
 - d) samat henkilöt hoitavat kaikki lapsiuhrin kuulustelut, jos se on mahdollista ja asianmukaista;

- e) kuulustelujen lukumäärä on mahdollisimman pieni ja kuulusteluja järjestetään vain, jos se on ehdottoman välttämätöntä rikosoikeudenkäynnin kannalta;
 - f) lapsiuhrin mukana voi olla hänen oikeudellinen edustajansa tai tarvittaessa lapsen valitsema aikuinen, ellei kyseisen henkilön osalta ole tehty päinvastaista päätöstä perustelluista syistä.
4. Kunkin jäsenvaltion on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että 1 ja 2 artiklassa tarkoitettuihin rikoksiin liittyvissä tutkimuksissa voidaan kaikki lapsiuhrin tai mahdollisen lapsitodistajan kuulustelut videoida ja että videoituja kuulusteluja voidaan käyttää todistusaineistona rikosoikeudenkäynnissä kansallisen lainsäädännön sääntöjen mukaisesti.
5. Kunkin jäsenvaltion on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että 1 ja 2 artiklassa tarkoitettuja rikoksia koskevissa rikosoikeudenkäynneissä lapsiuhria voidaan kuulla oikeudessa ilman hänen henkilökohtaista läsnäoloaan, erityisesti asianmukaisen viestintäteknologian avulla.

14 artikla

Ihmiskaupan ehkäiseminen

1. Kunkin jäsenvaltion on pyrittävä vähentämään ihmiskauppaan liittyvää kaikenlaista hyväksikäyttöä edistävää kysyntää.
2. Kunkin jäsenvaltion on toteutettava asianmukaisia toimia, kuten tiedotuskampanjoita ja tietoisuutta lisääviä kampanjoita sekä tutkimus- ja koulutusohjelmia tarvittaessa yhteistyössä kansalaisyhteiskunnan järjestöjen kanssa, joiden tavoitteena on lisätä tietoisuutta ja vähentää ihmisten ja erityisesti lapsien riskiä joutua ihmiskaupan uhriksi.
3. Kunkin jäsenvaltion on edistettävä säännöllisen koulutuksen järjestämistä viranomaisille, myös kentällä toimiville poliiseille, jotka joutuvat todennäköisesti kosketukseen uhrien ja potentiaalisten uhrien kanssa, heidän valmentamiseksi tunnistamaan uhrin ja potentiaaliset uhrin sekä menettelemään näiden kanssa.

4. Kunkin jäsenvaltion on harkittava toimenpiteiden toteuttamista sellaisten palvelujen käytön kriminalisoimiseksi, joissa on kyse 1 artiklassa tarkoitetusta hyväksikäytöstä, kun on tiedossa, että palvelun tarjoaja on 1 artiklassa tarkoitetun rikoksen uhri, sanotun kuitenkin rajoittamatta yhteisön lainsäädännön soveltamista.

15 artikla

Kansalliset raportoiijat tai vastaavat järjestelmät

Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet nimetäkseen kansallisen raportoiijan tai luodakseen vastaavan järjestelmän. Näiden järjestelmien tehtäviin on kuuluttava ihmiskaupan suuntauksien arvioiminen, ihmiskaupan vastaisten toimien tulosten mittaaminen sekä raportointi.

16 artikla

Alueellinen soveltamisala

Tätä puitepääöstä sovelletaan Gibraltariin.¹

17 artikla

Puitepääöksen 2002/629/YOS kumoaminen

Kumotaan ihmiskaupan torjunnasta tehty puitepääös 2002/629/YOS.

¹ ES:n ja UK:n vahvistettava.

18 artikla

Täytäntöönpano

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet tämän puitepäättöksen säännösten noudattamiseksi [30 kuukauden kuluessa sen tekemisestä].
2. Jäsenvaltioiden on toimitettava neuvoston pääsihteeristölle ja komissiolle [30 kuukauden kuluessa puitepäättöksen tekemisestä] kirjallisina ne säännökset, joilla jäsenvaltioiden tästä puitepäättöksestä aiheutuvat velvoitteet saatetaan osaksi kansallista lainsäädäntöä. Neuvosto tutkii [neljän vuoden kuluessa puitepäättöksen tekemisestä] näiden tietojen avulla laaditun kertomuksen ja komission kirjallisen kertomuksen perusteella, missä määrin jäsenvaltiot ovat toteuttaneet tämän puitepäättöksen noudattamisen edellyttämät toimenpiteet.

19 artikla

Voimaantulo

Tämä puitepäättös tulee voimaan päivänä, jona se julkaistaan *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

Tehty Brysselissä

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja
